

Des del monestir

La llei, les lleis

M'hauria agradat poder parlar tranquil·lament de l'Advent que comencem, però encara estic esbossant el camí d'arribar-hi, ja que no són pocs els obstacles a superar o a transformar, mirant d'avançar cap a la desitjada pau de Nadal. Un d'aquests entrebancs figurats —i no pas el més greu— és una muralla impenetrable d'esbarzers, en els quals tots hem quedat embarbats (n'estem fins al capdamunt!). En diuen les lleis. Jo en diria la idolatria de la llei. Perquè la llei —si és adequada— és bona i necessària. Però l'arrogància, la duresa de cor i la manca de generositat i diàleg porten a fer que sigui una porta tancada i barrada allò que haurien de ser obertures cap al bé comú i el de les persones, cap a la justícia i la concòrdia. I tot el mal crec que ve d'una llei prèvia, no escrita, una mena de trampa o engany original —a vegades amb data històrica imponent i

precisa—, que el poble identifica com «la llei de l'embut»: ample per a mi, estret per a tu. Ja va dir el respectable economista i ministre francès Turgot, en el segle XVIII, que «a tot arreu els més forts han fet les lleis i han oprimat els més febles». Idea que recull un proverbi —tant en català com en castellà— fruit de l'experiència: «Van les lleis per on volen els reis.» Llei de «la màfia legal», que diu la cançó (Jaume Sisa). Aquelles lleis que, segons les definicions enciclopèdiques, els poderosos imposen als subordinats, i els països més forts apliquen als més petits. A vegades la lletra majúscula serveix per indicar que estem parlant en un altre registre, d'una altra realitat: cel (atmosfèric) o Cel, déus o Déu, llei o Llei (de Déu). La llei de Déu (primer dona-

da a Moisès) és gràcia i salvació. La música de l'Advent comença amb un salm característic (el 25/24), d'esperança: «A tu, Senyor, elevo la meua ànima. Déu meu, en tu confio: que no en tingui un desengany.» I el llibre dels Salmos, programàticament, l'obre una benaurança: «Feliç l'home ... que estima de cor la llei del Senyor, que medita la seva llei de nit i de dia.» Em quedo, per acabar, amb dues estrofes del salm 19/18: «És perfecta la llei del Senyor, l'ànima hi descansa; és ferm el que el Senyor disposa, dona saviesa als senzills. / Els preceptes del Senyor són dreturers, omplen el cor de goig; els manaments del Senyor són transparents, il·luminen els ulls.» Més llei?: «Estima els altres com a tu mateix» (Levític 19,18). «L'amor és la plenitud de la llei» (Romans 13,8-10). L'evangeli de Jesucrist és «la llei perfecta, la llei de la llibertat» (Jaume 1,25).

Jaume Gabarró
Monjo de Solius

La sal de la terra

Anhel d'incondicionalitat

En la darrera pàgina de l'últim llibre publicat per Byung-Chul Han, titulat *La salvació d'allò bell*, escriu el filòsof coreà: «La creixent volatilitat no solament afecta els mercats financers. Avui abasta tota la societat. Res no té consistència ni durada. Tenint en compte la contingència radical es suscita l'anhel d'allò vinculant més enllà de la quotidianitat.» És difícil no estar d'acord amb el diagnòstic, i més després de l'atemptat de París. Tot és volàtil. Allò que sembla segur, sòlid i consistent, resulta que és fràgil i estantís i, a més, no podem garantir-ne la durada, ni la permanència en l'existència. La modernitat líquida de Bauman ha derivat cap a la volatilitat postmoderna de

Han. La constatació que res no té consistència, ni durada, però, no ens deixa indiferents. Suscita angoixa, por, ansietat i sentiment d'abandonament. Ara més que mai experimentem la necessitat de trepitjar terra ferma. Enfront d'aquest diagnòstic hi ha, al meu entendre, tres sortides. La primera rau a no pensar la volatilitat de tot plegat, a aixoplugar-se en la ficció i no afrontar la qüestió. Hi ha prou mecanismes d'evasió de masses per romandre distret tota la vida. La segona consisteix a afrontar-la i desistir-se de tot, mantenint una actitud d'indiferència envers el món, de tal manera que

no et vegis afectat per la contingència del que t'envolta, tampoc de la teua. Finalment, hi ha una tercera actitud, la de sacralitzar una realitat contingent i convertir-la en absoluta, en incondicional. Aquesta idolatria d'allò mundà (sigui la raça, la llengua, la nació, l'Estat, la pàtria) solament condueix a noves frustracions i a més desassossec, especialment quan hom constata que també està sotmesa a la volatilitat. Els cristians creiem que, en aquesta llarga travessia pel desert, no estem sols. Creiem que som vetllats, estimats incondicionalment per Déu. Aquest anhel d'incondicionalitat que es respira pertot no és un anhel buit, estèril o absurd; és el primer indicatiu de la fe.

Francesc Torralba
Professor de Blanquerna-Universitat
Ramon Llull
Consultor del Pontifici Consell
de Cultura

Mirada al món

Alerta amb el parany de la por i el rebuig

Els atacs indiscriminats, criminals, injustificables i inexplicables de la darrera setmana a París o que a diari coneixem als mercats o temples a Síria, Bagdad, el Líban i Turquia, els qualifiquem com un clar atac als valors i principis en què es fonamenta Europa i la Unió Europea i la nostra civilització. Llibertat, convivència, respecte, defensa dels drets fonamentals per a tots, vinguin d'on vinguin, són les bases del nostre tarannà i forma de viure al segle XXI. Fins ahir la majoria dels ciutadans dels 28 països de la Unió defensava els drets dels centenars de

milers de refugiats que estan fugint de la barbàrie de les guerres i dels terroristes que combaten en nom d'una ideologia o una religió. Però hem d'estar molt alerta de no caure en el parany que ens han parat els que promouen aquests actes i assassinats, que no és altre que el de crear por col·lectiva i rebuig a l'altre, al diferent. Aquesta seria la seva victòria i la nostra derrota.

Atenció, doncs, als brots de xenofòbia i racisme contra els refugiats que estan sorgint i que s'estenen per capes socials, partits polítics i opinió pública que fins ara no eren racistes ni defensaven aquest rebuig a l'estranger. Si els governants i tots nosaltres caiem en aquesta provocació tolerem la xenofòbia i el racisme, els terroristes hauran aconseguit el seu fi. No ens ho podem permetre. Seria una claudicació injustificable que posaria en perill els nostres fonaments de convivència aconseguits amb tant d'esforç.

Eduard Sagarra i Trias
President de l'Associació per a
les Nacions Unides